

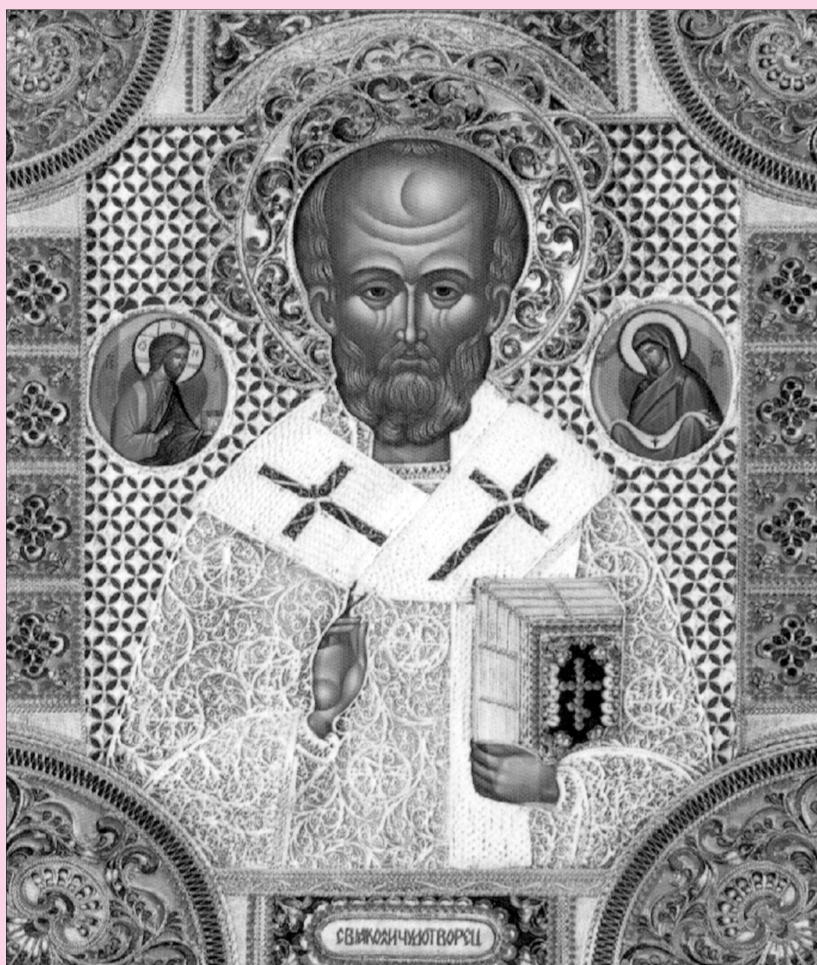
Конгрес **У**країнських **Н**аціоналістів

Любіть Україну!

НАЦІЯ І ДЕРЖАВА

e-mail: nacija@ukr.net www.nacija.org.ua 19 грудня 2006 року № 50 (162)

"ІДЕ СВЯТИЙ МИКОЛАЙ..."

19 грудня – Свято Миколая – покровителя і заступника усіх дітей. Цього свята діти чекають з нетерпінням, бо знають, що за їхню слухняність та старанність Святий Миколай принесе їм подарунки та миколайчики. З його приходом кожен з нас сподівається на якесь маленьке диво, здійснення заповітної мрії, котра під силу лише святому.

Шанують Святого не тільки в Україні. На честь Миколая в усьому християнському світі збудовано чимало храмів, до нього в молитвах звертаються мандрівники та подорожні багатьох країн.

Щиро вітаємо читачів нашого часопису, усіх українців із Днем Святого Миколая – найсвітлішим і найрадіснішим святом християн.

Вшановуючи доброго покровителя дітей, а також усіх знедолених і нужденних, ми покладаємося на його допомогу та опіку. На нього чекають мільйони дітей і дорослих в усьому світі, адже, окрім подарунків, він приносить у кожну оселю радість, надію та любов. Не забуваймо, що кожен з нас, дорослих, є своєрідним помічником Миколая.

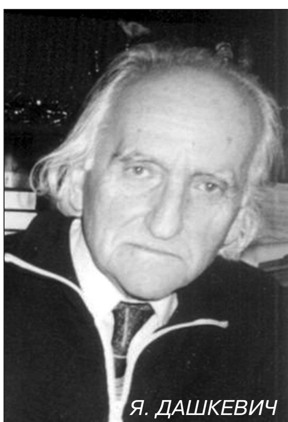
Шановні дорослі! Поділіться своєю любов'ю і розумінням. Освятіться найкращими почуттями і проявіть щедрість, жертовність та безкорисливість до ближніх, допоможіть їм відчути радість свята. Посприяйте, щоб цього справді казкового дня омріяні подарунки отримали не лише ваші діти, а й ті, кого обділила доля.

Спільними зусиллями зробімо все, щоб Миколай прийшов до кожної української дитини. Нехай добрий Святий принесе щастя у ваші сім'ї й благополуччя рідній Україні, освятить нас найкращими людськими чеснотами і благословить на добрі справи!

ЧЕСТЬ І ЧИН

Ярослав ДАШКЕВИЧ: "ПРАЦЮЮ ДЛЯ УКРАЇНИ"

Виповнилося 80 років Ярославові Дашкевичу, відомому історику, знаному у світі вченому та патріоту України.

Я. ДАШКЕВИЧ

Стефанія ГВОЗДЕВИЧ

Народився ювіляр у родині свідомих діячів українських національно-визвольних змагань першої половини XX століття, що, мабуть, і визначило його безкомпромісну політичну позицію протягом усього життя. Мати – Олена Степанів-Дашкевич – хорунжа Українських Січових Стрільців, активістка кооперативного руху, доктор філософії, географ. Батько – Роман Дашкевич – генерал-хорунжий армії УНР, адвокат, організатор молодіжних спортивно-патріотичних товариств у міжвоєнній Західній Україні. Саме безпосередня участь батьків у національному відродженні стала головною причиною того, що Ярослава Дашкевича у 1949 році (вже після закінчення Львівського університету за фахом українська мова та література) комуністична влада звинуватила у антирадянській діяльності та зв'язках із підпіллям і заслала на 7 років у табори.

Однак жодні репресії не зламали духу вченого, його потягу до науки. Безсумнівний, мало не вроджений талант до іноземних мов, щоденна наполеглива праця, віра у власне покликання дали щедрий урожай на історичній ниві: від правдивих досліджень з історії України та необхідності збереження народної пам'яті у музеях і архівах до студій національного руху та українсько-вірменських і українсько-польських взаємин. Окремо стоять у творчості вченого дослідження життєвого шляху видатних історичних діячів (збірник, підготовлений до ювілею, налічує понад 700 сторінок тексту – від короля Данила і гетьмана Мазепи до Михайла Грушевського та Юрія Шухевича), а також археографія та картографія (з 1990 року очолює Львівське відділення Інституту археографії та джерелознавства НАН України ім. М. Грушевського). Особливу увагу історик присвятив сходознавству, захистивши, зокрема, кандидатську дисертацію із вірменології.

Лише у часи незалежності активізувалася науково-популяризаторська робота вченого, стало можливим висвітлення білих плям у нашій історії без цензури. Це стосується насамперед історії націоналістичного руху та діяльності окремих постатей ОУН-УПА. Ярослав Дашкевич зарекомендував себе як невтомний організатор семінарів, "круглих столів", симпозіумів, конференцій на актуальні для суспільства теми.

Завдяки своїй невтомній праці на благо української науки вчений здобув визнання і повагу як колег по історичному цеху, так і громадськості та влади. Це яскраво засвідчила урочиста академія в актовій залі Львівського національного університету імені І. Франка у день уродин ювіляра. У переповненому приміщенні представники науки, громадських організацій, влади протягом чотирьох годин вітали вченого із 80-літтям, засипавши його компліментами, піснями, квітами і подарунками. Родзинкою свята стало відзначення здобутків історика: голова Львівської облдержадміністрації Петро Олійник (зазначимо, що від влади виступали і мер Львова Андрій Садовий та голова Львівської обласної ради Мирослав Сеник) зачитав Указ Президента про нагородження Орденом князя Ярослава Мудрого V ступеня; від Національної академії наук України – найвищу академічну нагороду – медаль НАН України "За наукові досягнення" вручив академік НАН України Олексій Онищенко; від Всеукраїнського товариства політичних в'язнів та репресованих – "Хрест слави" – голова Львівської організації товариства Петро Франко; ректор Львівського національного університету імені І. Франка, академік Іван Вакарчук вручив "Пам'ятну медаль – 150 років від дня народження Івана Франка".

Закінчення на 4-й стор.

ДОСИТЬ!

ТОЖ ЧИЯ УКРАЇНА?

Сашко ДУБОВ'ЯЗ

У численних ЗМІ, які завжди відстоювали інтереси сусідньої держави й вели відверту агітацію за Януковича з перших днів його минулого ще прем'єрства, стало тепер все частіше з'являтися "наша страна". Згодом це став казати й Петро Симоненко. Потім антикризова більшість відправила у відставку Луценка, Тарасюка, збирається з силами для відставки міністра оборони.

Президента вже значною мірою відсунуто від влади. То це хіба не державний переворот? Де Україна, коли з трибуни її парламенту інтернаціоналіст Симоненко каже: "наша страна"! Звичайно, мовою ненашої держави.

А що ж тоді наша країна, наша земля?

Історія вчить: ніхто нам не допоможе. Треба вимагати від нашого Президента негайного розпуску Верховної Ради! Бо нинішня "розжене" українців до Аргентини з Канадою. Якщо тут буде їхня "наша страна", то де жити нам? Потрібні не лише часописи та небагатолюдні акції до дат, – потрібен виважений план роботи в умовах тієї "холодної громадянської війни", про яку вже відкрито кажуть навіть по телебаченню. Потрібен широкий громадський рух за заборону комуністичної партії. Потрібна конституційна експертиза діяльності інших антиукраїнських партій. Конче потрібно негайно заборонити єзуїтський часопис "2000"! Хто все це буде робити? Президент?

Де наші національні лідери? Не партійні ватажки, секретарі й провідники, відомі тільки "своїм". Де загальнонаціональні Провідники? Чому ніхто їх не знає?

Антиукраїнська робота ведеться на всіх рівнях влади й суспільства від містечок до столиці – часом ще й за державний кошт.

Історія свідчить: ми переважно чомусь здійснювали безнадійні походи. І провідники в нас були, і вояки, але завжди то взуття муляє, то крисів та набоїв замало, то погода не та. Тільки слава в віках замість перемог. А тому – годі скиглити!

Канада усіх нас не вмістить. А я й не поїду!

Моя Батьківщина – тут!

Це – моя Україна!

Уточнення

до оголошення Київської обласної філії Спеціалізованого Державного підприємства "Укрспец'юст" Міністерства юстиції України про проведення прилюдних торгів з реалізації майна, належного Дочірньому підприємству "Підприємство регіональних перевезень АТАСС" відкритого акціонерного товариства "Автотранспортна акціонерна співдружність "Славутич", яке було надруковано в газеті "Нація і держава" №49 (161) від 12 грудня 2006 року. Виробничий корпус загальною площею 10115,1 кв.м, адміністративно-побутовий корпус загальною площею 1903,2 кв.м.

Дорогі читачі! Триває передплата на газету "Нація і держава" на 2007 рік. Інформація про газету міститься в Каталозі видань України на 2007 рік. Наш індекс: 09715. Передплатна ціна: 1 місяць – 1,67 грн., 3 місяці – 5,01 грн., 6 місяців – 10,02 грн., на рік – 20,04 грн. Сподіваємося на солідарність і допомогу!

ЧЕСТЬ НАЦІЇ

СТЕПАН БАНДЕРА ПОВЕРТАЄТЬСЯ

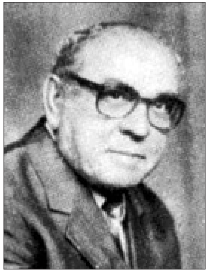
Марта РИМАР

Наближається столітній ювілей легендарного провідника Організації Українських Націоналістів Степана Бандери. Нещодавно Конгрес Українських Націоналістів Прикарпаття у зверненні до міського голови міста Калуша І.Насалика висунув ідею, аби на сесії міськради прийняти ухвалу щодо проголошення 2009 року роком Степана Бандери, присвоїти ім'я провідника ОУН одному з кращих освітніх закладів міста – Калуській гімназії, перевидати його праці та розповсюдити їх серед навчальних закладів та бібліотек. Представники Калуських міської та районної організацій КУН мають намір разом з владою долучитися до ремонту музейного комплексу Степана Бандери у його рідному селі Старому Угринові, оновити експозицію музею, сприяти ремонту дороги, що сполучає Калуш та Старий Угринів, встановити у райцентрі інформаційні щити, які розповідають про музей. А головне – відстоюють необхідність утворення Пантеону Героїв, де перепоховати прах Степана Бандери. Вони підтримують ідею Президента про створення Пантеону Героїв саме у столиці.

Як відомо, нещодавно мер Калуша І. Насалик повідомив, що наполягає на спорудженні Пантеону Героїв у Калуші та заявив про свою особисту готовність перевезти прах Степана Бандери з Мюнхена в Україну, якщо цього не зробить Президент України Віктор Ющенко. Головне, аби сторіччя легендарного борця за волю України не перетворилося на ще один привід до внутрішньоукраїнських суперечок, натомість стало приводом для єднання здорових націоналістичних сил українського суспільства та політикуму.

СУМУЄМО

ЮРІЙ БОРЕЦЬ

12 грудня 2006 року відійшов у вічність Великий Син України, булавний УПА "Чумак", визначний український письменник, публіцист і меценат Юрій Борець.

Все своє життя, починаючи з юних літ, Юрій Борець віддав боротьбі за здобуття і становлення Української держави і наповнення її українським національним змістом.

Опинившись поза межами своєї батьківщини, Юрій Борець ні на мить не припиняв зв'язку з Україною і робив усе для того, щоб українська нація духовно відроджувалась, а Українська держава розвивалась як національна. Його подвижницька праця була спрямована передусім на українську молодь. Завдяки його неабиякому письменницькому хисту українці всього світу мали можливість відкрити незнані сторінки з історії УПА від безпосереднього учасника українського визвольного руху. Такі його книги, як "УПА у вирі боротьби", "Рейд без зброї", "З найкращими", "Шляхами лицарів ідеї і чину", "За Україну, за її волю" та інші, поширені в навчальних закладах і бібліотеках України, сприяють національно-патріотичному вихованню молодих українців, виховують у них національну гідність.

Ніколи не забуде Україна щедрого серця великого українського мецената Юрія Борця, який профінансував зйомки фільму "Залізна сотня" та багато інших вартісних проектів про справжню історію України.

Героїчний життєвий шлях Юрія Борця є яскравим прикладом для українців, як потрібно любити і боротися за Україну.

Конгрес Українських Націоналістів висловлює глибоке співчуття з приводу смерті Юрія Борця дружині Тетяні, дітям, родині, близьким, друзям.

Вічна йому пам'ять.

Слава Героям!

Президія Головного
Проводу Конгресу
Українських Націоналістів

Вночі 12 грудня 2006 року, попрощавшись з родиною, на 84-му році життя відійшов у вічність о першій годині ночі великий український націоналіст – патріот Юрій Борець.

Юрій Борець-Пашковський народився 26 березня 1922 року в селянській родині в с. Лубні на Перемищині. Наприкінці 30-х років займався торгівлею у м. Динів. Під час навчання у школі став членом юнацтва ОУН, а від 1939 р. – членом ОУН. У 1944–1947 рр. він у лавах УПА – булавний під псевдонімом "Чумак", учасник національно-визвольної боротьби на Західно-Окраїнних Українських Землях та учасник рейду УПА на Захід влітку 1947 р. До Австралії приїхав у 1949 р. і поселився в м. Сіднеї, де заснував фірму будівельних матеріалів і став успішним будівельником-підприємцем. Тут завдяки його старанням міська рада м. Пенріт надала вулицям назви "Мазепа", "Бандера" і "Лемко". Одну вулицю названо "Борець" на його честь. Він був Головою Станиці Вояків УПА в Австралії (1972–82 рр.), а також довголітнім членом териового і обласного проводів ОУН (С. Бандери) в Австралії.

Юрій Борець – людина особлива, обдарована багатьма талантами й великою любов'ю до свого народу. Усе свідоме життя Юрія Борця – це суцільна і безперервна боротьба: у молодості – за визволення України з неволі, під сучасну пору – за побудову незалежної, суверенної і справді української національної держави. Він добре відомий в Україні як автор спогадів: "У вирі боротьби" (1971 р.), "Рейд без зброї" (1982 р.), "З найкращими" (1986 р.), "УПА у вирі боротьби" (1992 р.).

Юрій Борець – активний учасник наукового відділу Братства УПА. За його фінансової допомоги видано десятки патріотичних книг, звернень до молоді, листівок, популярних праць з історії України. Найновіша його праця видана в місті Миргороді Полтавської області у 2006 році тиражем 10000 примірників "Відродимо славу України. Заповіт ветерана Української повстанської армії".

Юрій Борець – організатор і щедрий меценат фільму "Залізна сотня". Він також створював і фінансував новий фільм "Наша Батьківщина" – про нашу прабатьківщину Київську Русь – Україну. Цей фільм знімає львівська студія "Галичина-фільм".

Покійний Юрій Борець залишив у глибокому смутку і печалі дружину Тетяну та доньок – Орисю і Саню, зятів, внучок, трьох рідних сестер в Україні та щирих друзів – побратимів в ОУН і УПА. Висловлюємо їм наші щирі, глибокі співчуття.

Вічна пам'ять і слава Борцеві за волю України!

Голова наукового відділу
Всеукраїнського Братства УПА,
генерал-хорунжий УПА
Василь КУК

КУЗЬМА ХОБЗЕЙ

Львівська міська організація Конгресу Українських Націоналістів глибоко сумує з приводу смерті колишнього політв'язня, активного члена Конгресу та Крайового Братства ОУН-УПА Кузьми Хобзея. Саме його виважена позиція була містком співпраці між молодшою політичною генерацією і учасниками національно-визвольних змагань. Його позиція завжди ґрунтувалася на глибокому патріотизмі, порядності, сумлінності.

Вічна йому пам'ять і глибокі співчуття рідним та близьким покійного.

Провід Львівської міської організації
Конгресу Українських Націоналістів

ПАМ'ЯТІ ДРУГА

Сумуємо з приводу передчасної смерті Бориса Крицького, уродженця Краснодарського краю, куди його родина переїхала з Кривого Рогу.

Так склалося життя, що п. Крицький багато років працював викладачем філологічного факультету Карагандинського державного університету, а впродовж останніх років – редактором Карагандинського телевізійного каналу.

Українській громаді він завжди охоче допомагав проводити святкові заходи, організовував телепередачі до знаменних дат – Шевченківських, історичних українських дат, українських релігійних та обрядових свят.

Провести Бориса Крицького в останню дорогу зібрались члени української громади, друзі, колеги по спільній праці, студенти.

Висловлюємо співчуття родині, близьким покійного. Нехай казахстанська земля буде йому пухом. Вічна йому пам'ять.

Товариство української мови
ім. Т. Шевченка "Рідне слово",
м. Караганда

ЗУСТРІЧІ

ДО ШЕВЧЕНКА, ЩОП'ЯТНИЦІ...

Галина ТАРАСЮК,
письменниця

Ось уже другий рік у музеї Тараса Шевченка щотижня на "літературні п'ятниці" збираються різні люди, від пенсіонерів до студентів, щоб послухати живе поетичне слово. І кажуть, що, яка б погода не гуляла Києвом, а не було такого, щоб захід зірвався. Можливо тому, що опікуються літературними п'ятницями письменники – директор Шевченкового дому Наталя Клименко і вчений секретар музею Василь Портяк. Та радше тому, що нині людям, як ніколи, хочеться не фальшивих декларацій, не імітації творчості, а чесного щирого слова. У стінах музею, у невеликій затишній залі на другому поверсі, де проходять літературні п'ятниці, присутність Кобзаревого духу не дає сфальшивити. А виставка картин кримських художників, що в ці дні експонується в музеї, – не дозволяє забути про багатогранність сучасного життя.

Власне, такою була і зустріч, щирою і міцно прив'язаною до сьогоденних подій, із відомим журналістом, публіцистом, поетом, членом НСПУ, головним редактором газети "Нація і держава" та заступником головного редактора часопису "Літературна Україна" Михайлом Сидоржевським. Як бачимо, людиною різноманітних уподобань, талантів та інтересів, чия поетична збірка "Навпіл між обома світами" та публіцистичний дискурс помаранчевої революції "Здвиг" в певній мірі "здвигнули" втомлену розчаруваннями суспільну думку і оспалі джерела вітчизняної поезії. Прийшли послухати колегу письменники Василь Герасим'юк, Наталя Клименко, Василь Портяк, Володимир Яцюк, Сергій Соловйов, Валентина Козак, молоді поети, журналісти, художники, просто читачі і слухачі, яким Михайло Сидоржевський також знаний як ведучий глибоко національно-патріотичної авторської програми "У дзеркалі сучасності" на радіоканалі "Культура" Українського радіо. Отож якщо Сергія Соловйова цікавило, що саме Михайла Сидоржевського надихнуло на написання згаданих книг, то присутнього на вечорі російськомовного ветерана пекла присутність у нашій історії і сьогоденні героїв визвольного руху вояків ОУН-УПА, на що він отримав вичерпні відповіді.

"Шевченківська п'ятниця" мимоволі (а може, під вимогливим поглядом Тараса Григоровича) перетекла з метафоричних берегів літературних посиденьок до берегів цікавої дискусії на теми вічні – буття українства, нашої історії і культури. А це добрий знак того, що люди, наше суспільство починає шукати виходу із пустелі політичної, брутально-приземленої стагнації у високому і духовному. Значить, скоро розвидниться...

Наші корпункти

Вінниця	Гусар Віталій	(0432) 32-05-03
Дніпропетровськ	Хоменко Микола	(056) 748-17-92
Донецьк	Олійник Марія	(062) 337-23-48
Житомир	Крук Микола	(0412) 44-52-32
Запоріжжя	Тимчина Василь	(0612) 67-31-82
Івано-Франківськ	Салига Роман	(0342) 3-11-35
Кіровоград	Тріщенко Віктор	(0522) 36-95-25
Київська обл.	Сахацький Олександр	(04497) 4-92-93
Київ	Мохналь Михайло	(044) 278-63-89, 279-68-34
Луганськ	Костянтин Філімоненко	(0642) 53-96-85
Луцьк	Мельник Євген	(0332) 78-07-65, 72-87-95
Львів	Вовк Михайло	(0322) 38-67-63
Миколаїв	Яценьо Софія	(0512) 49-67-90
Мукачеве	Ференц Петро	(03131) 2-25-45
Одеса	Парфенюк Василь	(048) 75-83-113
Полтава	Квачова Олеся	(0532) 28-053
Рівне	Кривко Ігор	(0362) 22-20-26
Севастополь	Проценко Володимир	(0692) 48-79-46
Сімферополь	Овчарук Василь	(0652) 29-77-43
Суми	Перетятько Олексій	(0542) 25-88-98
Тернопіль	Чибрас Володимир	(0352) 52-56-91
Харків	Дяків Богдан	(057) 716-02-18
Херсон	Реуцький Іван	(0552) 26-50-56
Хмельницький	Вітряний Олесь	(0382) 65-32-01
Черкаси	Гафінова Любов	(0472) 45-12-05
Чернівці	Лютик Віктор	(0372) 51-02-72
Чернігів	Рябченко Валерій	(04622) 4-38-81

14 грудня Президент весь день сповідувався журналістам. Хотів бути вислуханим і почутим. Хотів напередодні Нового року поцінувати минуле і окреслити прийдешнє. Ющенко належить до тих політиків і до таких людей, котрих треба чути безпосередньо, аби зрозуміти. Порівнявши почуте і ретрансльоване потому в ЗМІ, я вкотре дійшла висновку: щонайбільше 40 відсотків зі сказаного першою особою держави доправлено до глядача і читача уповні, без купюр. Все інше – згубилося, затерлося. Він говорив – як і зазвичай: без папірця, довго, докладно, філософічно, вибудовуючи думки у струнку світоглядну конструкцію. Переконано-розчаровані, проте, отримали сигнал: наш Президент був і є поборником української національної ідеї в усіх її виявах. Хоч і обрав інструментом боротьби за неї не меч, а пальмову гілку примирення. Так і сказав: "Політику самознищення нації я хочу замінити на політику діалогу".

ПОЛІТРЕФОРМА У ФОКУСІ

Віктор ЮЩЕНКО: "ПОЛІТИКУ САМОЗНИЩЕННЯ НАЦІЇ Я ХОЧУ ЗАМІНИТИ НА ПОЛІТИКУ ДІАЛОГУ"

Марта РИМАР

Вочевидь, чиновницька війна за повноваження, розгорнута восени Кабміном Януковича, змусила главу держави сфокусувати увагу на "старій пісні про головне": "Україна: рік політреформи". Суть політичного моменту, на переконання Віктора Ющенка, полягає у тому, що без відповіді на запитання: "відміняти чи не відміняти?" неможливо рухатися далі. Владні центри – Кабінет Міністрів, Верховна Рада – активно взялися перетягувати канати з Президентом та його адміністрацією, затіявши на додачу ще й абсурдний кадровий ералаш. Саме так назвав Віктор Ющенко вмотивовану лише реваншистськими апетитами біло-блакитно-рожево-червоних відставку міністра внутрішніх справ Юрія Луценка ("Луценко поводився так, як подобає офіцеру, людина прекрасно робила свою роботу", – слова Президента). Не залишив і двозначного трактування довкола посади міністра закордонних справ, укотре повторивши, що Тарасюк залишається чільником головного зовнішньополітичного відомства України.

Реформу Конституції Президент назвав питанням номер один порядку денного політичного життя в Україні. На його думку, останні зміни, внесені до Основного Закону держави у сум'ятті й політичних торгах по-морозівськи, не були конструктивними і заклали основу нинішнього владного протистояння. Тому Віктор Ющенко вважає, що конституційну реформу треба продовжити, спершу сформулювавши механізм підходу до цього питання, а в принципі уможливлюючи й "всенародну публічну ініціативу". "Якщо ситуацію залишити такою, як вона є, ми будемо скочуватися до авторитарності. Вона нам дихає в спину. Це вже було", – констатував Президент.

Поки що Ющенко запропонував усім політичним силам сформувати Конституційну комісію, розробити план змін та прийняти ті зміни до Основного Закону разом. Консолідовано. Якщо стежка переговорів, запропонована Президентом, не зустріне підтримки, Ющенко прогнозує конфронтацію та готовий скасувати недолугу політреформу і взятися заново формувати зміни до Конституції.

Сто разів переконуючи всіх, що будь-яке протистояння логічно завершується перемир'ям, глава держави пропонує скоротити у часі шлях до політреформи, здатної дати Україні стабільність і зберегти основні непорушні національні пріоритети: членство в ЄС та НАТО, всебічний розвиток української мови як єдиної державної, підвищення соціальних стандартів життя тощо.

Відповідаючи на запитання журналістів про те, чи можливий новий Майдан, Віктор Ющенко наголосив на необхідності привнесення нової політичної культури до вітчизняного політикуму, що вела б націю від взаємознищення до єдності. На думку Президента, кращою серед країн є держава, де панує стабільність. "Мені не хотілося б, щоб нація повторно, через революції, закріплювала свої демократичні права... Давайте знайдемо політичний інтерес, який нас об'єднає. Доки на політичному полі існують різні політичні сили – ми повинні підходити до національного консенсусу. Інакше з'являється Майдан".

Відмінність Ющенка у тому, що він нікого не залякує, а лишень занадто толерантно пропонує миритися. Його не бояться ті, хто звик боятися, у кого чиновницький інстинкт служіння державі ще за совдепії надійно замінено "нюхом на силу пахана". Візьмемо, приміром, генпрокурора Медведька. У справі про своє отруєння Віктор Ющенко висловився чітко: і він, і правоохоронні органи мають всі докази і факти для того, щоб прийти з наручниками до людей, частина яких перебуває поза межами України. "Відомо, хто ставив на стіл і яке блюдо... Слово за Генеральною прокуратурою. Чи знайде вона в собі мужність?.." Де іще, в якій тьмутаракані бачено, щоб після цих слів Головнокомандувача збройними силами генпрокурор на другий день заявив, що нічого не знає? На уркаганській мові це називається "страх патерял". Ну, "проффесор" подібні "патєрі" відчуває спинним мозком, і відповідно реагує. А ось у інтелігента Ющенка – не склалося. За що й отримує стусани звідусіль.

А кадри, як і в часи "дєдушкі" Сталіна, "рєшают всьо". Публічно продемонстрував, що не боїться главу держави також і гротескний персонаж київського розливу, поки що Київський міський голова Леонід Черновецький (у народі – Чорний мер або Льоня-Космос). Спершу він дезінформував ЗМІ щодо підтримки його курсу Президентом, після чого прес-служба вимушена була спростовувати ту маячню, а потім і зовсім заявив, що не збирається дослухатися до порад Ющенка щодо діалогу й компромісу з усіма політичними силами в Київраді та перегляду безпідставно підвищених тарифів. Мовляв, Президент політизує питання. Тоді як Віктор Ющенко чітко висловився, спілкуючись з пресою: "Черновецькому я запропонував: якщо не підеш на діалог і не знайдеш компромісу, я змушений буду відмінити твоє рішення про тарифи". Цікаво, а де та сила, що "відмінить" Черновецького? Уже лунають переконливі голоси, що шоу-мер навмисно дискредитує Віктора Ющенка, і підтвердження тому – єднання в екстазі "птенцов гнєзда Черновєцкого" з регіоналами в Київраді. І все це відбувається у європейському Києві, де кияни – ця вища духовна каста українства – виколихали помаранчеву революцію, де готові були разом зі своїми дітьми-студентами йти під танки заради України...

Чи надовго вистачить ющенківської толерантності? І коли, нарешті, увірветься терпець Президента?

Андрій ПІЛЬКЕВИЧ

СХІД–ЗАХІД

ПИТАННЯ УКРАЇНА–НАТО СЬОГОДНІ

На даному етапі наша країна проходить складний період політичної боротьби, що дуже негативно відбивається на міжнародному іміджі держави та суттєво гальмує процес остаточного визначення зовнішньополітичних пріоритетів України. Така ситуація просто не дозволяє повноцінно розвиватися економіці, що обумовлює поглиблення нашого відставання від країн Західної Європи.

На думку більшості вітчизняних та зарубіжних фахівців, наша держава не зможе самостійно вийти на належний рівень розвитку, наздогнати розвинуті країни за більшістю економічних показників, і тому питання "Схід–Захід" є ключовим при визначенні майбутнього України. Потрібно позбутися ілюзорних ідей про можливість лавірування між двома політичними силами: США та ЄС з одного боку та Росією – з іншого.

Наша країна фактично вже давно обрала шлях на Захід, але, враховуючи політичний хаос, що у нас відбувається, він може скоро змінитися. У нормальній європейській країні є неприпустимим той факт, коли президент та прем'єр говорять абсолютно різні речі.

Зараз Україна потребує закордонної підтримки, бо наша влада продовжує залишатися корупційною та непрозорою, і важливим аспектом вирішення цієї проблеми може стати зовнішній фактор, який у разі входження нашої держави до НАТО неодмінно буде сприяти контролю за діяльністю владних структур і забезпечувати їхню демократичну та антикорупційну діяльність. Головним чинником у цьому процесі виступає судова реформа, проведення якої так не хочуть деякі політичні сили, що виступають проти вступу в НАТО.

Для держави перехідного типу, якою на сьогодні продовжує залишатися Україна, членство в ЄС без вступу в НАТО є просто неможливим, але ж саме до євроструктур ми прагнемо. Саме членство в НАТО суттєво збільшить наші шанси щодо інтегрування в Європу. Переконливим прикладом є Болгарія і Румунія, які вже через три місяці після вступу до цієї організації стали членами Європейського союзу.

Отже, що є НАТО для нашої держави? В першу чергу – це політична та економічна стабільність країни, передбачуваність та прогнозованість її внутрішньої та зовнішньої політики. Це означає, що Україна нарешті втратить статус "пострадянської країни", з відповідним іміджем корупційності. Все це створить сприятливий економічний клімат, і західні інвестиції більше не будуть оминати нашу країну. Членство у цьому військовому блоці, а згодом в ЄС, сприяє стандартизації економічних правил у країнах-членах, що є необхідною умовою для інвестування коштів в економіку держави. Я хочу підкреслити важливість саме західних інвестицій, бо вони, на відміну від російських, є легальними і ламають корупційні схеми, що позитивно впливатиме на розвиток підприємництва в Україні. Розглянемо деякі цифри, які говорять самі за себе: в економіку Польщі у 1997 р. було інвестовано 2,7 млрд доларів США, у 1998 – 5 млрд, а в 1999, в рік вступу до НАТО, – 8 мільярдів доларів США. Але найбільш виразно зростання інвестицій в свою економіку після вступу до цієї організації відчули такі країни, як Угорщина та Чехія. Інвестиції в їхню економіку на 1997 р. складали 6,2 та 4 млрд доларів США, а на 1999 р. становили відповідно 14,5 та 12,8 млрд (після вступу до НАТО).

Окрім суто економічних перспектив, потрібно звернути увагу і на питання безпеки. З кожним роком техніка, що перебуває на озброєнні нашої країни, суттєво старіє та набуває стану небоєздатної, а разом з нею і сама армія в цілому. Питання зберігання боєприпасів взагалі не потребує коментарів. Натомість останні військові конфлікти у світі яскраво продемонстрували виключну роль високоточної зброї, яка на даному етапі розвитку озброєнь є головним засобом для досягнення перемоги. Можна сміливо констатувати, що при нинішньому розвитку економіки з відповідним фінансуванням армії самотужки Україна досягне військово-технічного рівня європейських країн десь так через 30–40 років, і важко уявити, на який рівень на той час вийдуть західні держави. Усвідомивши ці обставини, необхідно негайно розпочати реформування ВПК та здійснити його оновлення. Але ж такі перетворення можливі лише за співпраці з розвиненими країнами, а також з їхньою фінансовою допомогою. Тому у цьому відношенні вступ до НАТО для України є надзвичайно позитивним. Також потрібно згадати "роздмухану" проблему переозброєння в разі нашого вступу до блоку. Але Північноатлантичний блок власне не вимагає повного переозброєння України, і також не наполягає на закупівлі своїми членами озброєння виробленого тільки країнами-членами НАТО. Кожна країна має право на власний розсуд вирішувати, яке озброєння і чийого виробництва купувати для своїх збройних сил.

І, нарешті, НАТО – це єдиний спосіб позбавитись вічних впливів Росії, бо вся наша історія характеризується постійним поверненням під владу Москви. Чи влаштовує нас такий сценарій зараз?

Отже, всі ці факти переконливо свідчать про реальні перспективи економічного зростання, встановлення політичної стабільності та забезпечення безпеки України в разі обрання курсу входження до НАТО.

ПОПІЛ ІМПЕРІЇ

ЯК КРЕМЛІВСЬКА АГЕНТУРА ДУРИТЬ УКРАЇНЦІВ

Богдан СТЕПОВИЙ

Змушений знову повторювати банальні речі: більшість нинішньої Верховної Ради в своїй діяльності керується не інтересами України. На жаль, за всі роки незалежності ми ще не мали в нашому парламенті патріотичної більшості. Більшість була стабільно антиукраїнською. Такою вона є зараз. Досить лише подивитися, як більшість прореагувала на пропозицію Президента визнати Голодомор геноцидом українського народу. Партія регіонів і комуністи Симоненка законопроект Президента проігнорували. Чи можна уявити, щоби кнессет Ізраїлю відмовився визнати Голокост геноцидом євреїв, а парламент Вірменії відмовився визнати геноцид вірменського народу в Османській імперії? Це неможливо за визначенням, бо таких парламентарів євреї та вірмени повикидали б на бруківку з поверхів своїх законодавчих органів. А в нашій Верховній (з)Раді відбулася ще одна демонстрація антиукраїнської сутності депутатів так званої антикризової коаліції.

Є ще одне доленосне для України питання. Це вступ до СОТ – Світової організації торгівлі. На країни СОТ припадає 70% українського експорту. А взагалі СОТ контролює 25% світового ринку. Вже всі сусіди України, крім Росії та Білорусі, є членами СОТ. Країни, що не є учасниками СОТ, ізольовані в світових торгівельних процесах, їх постійно піддають обмеженням, судовим позовам і так званим антидемпінговим розслідуванням, підозрюючи в недобросовісній конкуренції. Не входити до СОТ – означає бути в міжнародній економіці країною другого ґатунку.

Будучи членом СОТ, Україна могла би потужно захищати свої інтереси, зокрема від російського економічного і енергетичного шантажу. Україна в такому разі різко зменшила би свою залежність від російського ринку. Все це розуміють в Москві, тому агентурі в Києві, у Верховній Раді, було дано наказ: ні в якому випадку не допустити, щоб Україна випередила Росію на шляху до СОТ. Адже кожна країна-учасниця СОТ має фактичне право вето на вступ до організації нових учасниць. Якщо раніше членом СОТ стане Україна, вона може заблокувати вступ туди Росії або зажадати від неї великих економічних поступок. Якщо раніше вступить Росія, то Україна в цій організації не буде дуже довго. Бо Москва зробить все, щоб не пустити туди нашу державу. Розуміючи, що Україна має шанс випередження, Кремль дав чіткі вказівки "п'ятій колоні" в Києві – всіляко саботувати ухвалення законів, потрібних для вступу України до СОТ. Агентура РФ заходилася активно виконувати завдання, що ми й бачимо сьогодні в парламенті України.

Водночас, Москва, як завжди, почала дурити українців казками про "спільний", "одночасний" вступ України і Росії до СОТ, що неможливо, бо суперечить статуту цієї організації. Всі країни вступають до СОТ поодинці, а не групами чи парами. Крім того, російський прем'єр Фрадков, перебуваючи в Києві, закликав до "узгодження" вступу наших країн до СОТ.

Але невдовзі без усякого узгодження з Україною Росія підписала відповідну угоду зі Сполученими Штатами Америки, що відкриває їй швидкий шлях до цієї організації і можливість випередити Україну.

Страшенно дурять українців місцеві агенти Кремля, котрі виступають проти вступу України до НАТО. Мета – загальмувати рух України до цього союзу. Разом з тим нині Росія співпрацює з НАТО (всупереч істеричним вигукам про "агресивний блок") набагато активніше, ніж Україна. Якщо ми маємо з НАТО близько 10 спільних програм, то Росія – понад 20. Україна має при штабі військ НАТО двох офіцерів, а Росія – понад 150. У Середземному морі, під час проведення бойової операції флотів країн НАТО "Активні засилля", брав участь військовий корабель російського флоту "Питлівий", причому він там виконував бойові завдання не під російським прапором, а під прапором НАТО. Зараз російське командування готує до походу в Середземне море і до участі в операціях НАТО ще один свій корабель – "Ладний". Натомість в українському Криму політичні блазні влаштовують показові шоу-"референдуми" "проти НАТО", які аж до непристойності тхнуть совковим мракобіссям, замішаним на холуйстві і запобіганні перед Москвою.

ЗВЕРНЕННЯ

ВИСЛОВЛЮЄМО НЕДОВІРУ УРЯДУ

Відкритий лист Президенту України Віктору Ющенку

Шановний Вікторе Андрійовичу!

Запорізькі обласні організації Конгресу Українських Націоналістів, ВУТ "Просвіта" імені Тараса Шевченка, Запорізька Кошова управа вояків ОУН-УПА, члени запорізької громадської колегії при облдержадміністрації та представники творчої інтелігенції висловлюють недовіру очолюваному Віктором Януковичем уряду, котрий не лише ігнорує положення Універсалу, а й, як це зараз зрозуміло, взагалі не збирався його виконувати.

Яскравою узагальнюючою рисою очолюваного Януковичем "зборища" є те, що посада одного віце-прем'єра, який відає питаннями відродження української культури та духовності, доручена не українцю – єврею, а відання фінансами української держави здійснює інший віце-прем'єр – людина невідомої національності. Перший із них устиг "прославитися" тим, що наполягає на скасуванні будь-якої підтримки за рахунок державного бюджету ВУТ "Просвіта" імені Тараса Шевченка, котра збирає, захищає та плекає всі ще не знищені московськими колонізаторами паростки українства та духовності, щоб забезпечити відродження нашої культури й притаманних нашому народові аристократизму та шляхетності. Інший же віце-прем'єр "ознаменував" свою діяльність "заморожуванням" заробітної плати, пенсій, скороченням соціальних програм та виплат допомоги бідним, але одночасно розгорнув активну діяльність з відродження славнозвісних "вільних зон", через які мафіозні клани розкрали майже половину державного бюджету. Не потрібна українському народові й така Верховна Рада, котра ганьбить Україну перед усім цивілізованим світом.

Нас глибоко непокоїть і те, що до складу нинішньої Верховної Ради увійшли люди, які мають проблеми із законом або відбували тюремне покарання чи притягалися до кримінальної відповідальності.

Фактично в Україні нині відверто правлять бал мафіозні клани: серед білого дня вбивають підприємців, відкрито проводиться антиукраїнська та антидержавницька діяльність самими "урядовцями". Існує величезна загроза тому, що український народ знову може опинитися в московському ярмі.

Неприпустимо, пане Президенте, не відзначати на державному рівні трагедій Базара та Крут.

Невже Ви – гарант Конституції – допустите, щоб Україною керували колишні зеки, нинішні мафіозі та політичні махінатори?

Нинішня політична ситуація в Україні багато в чому нагадує події 1917 року, незадовго до більшовицького перевороту, коли через нерішучість влади кримінальні злочинці нахабно захопили владу і майже століття нищили людей, і в першу чергу українців.

Ми категорично виступаємо проти такого розвитку подій і вимагаємо від Вас бути сміливим і рішучим. Ми заявляємо Вам про свою підтримку і, разом із тим, наголошуємо, що не допустимо втрати Незалежності Української Держави, яку життям мільйонів кращих своїх синів і дочок здобув український народ.

Слава Україні!

Голова ЗОО КУН Василь ТИМЧИНА,
Голова Запорізької кошової Управи вояків ОУН-УПА Михайло КАЛИНЯК,
Голова ЗОО ВУТ "Просвіта" Тарас ШЕВЧЕНКО,
Член Громадської колегії при Запорізькій облдержадміністрації, член Всеукраїнського братства ОУН-УПА Андрій ТКАЧЕНКО,
Заслужений діяч мистецтв України Григорій МАЦЕГОРА

20 листопада 2006 року

ЧЕСТЬ І ЧИН

Ярослав ДАШКЕВИЧ: "ПРАЦЮЮ ДЛЯ УКРАЇНИ"

Свій внесок у пошанування діяча, автора понад 1700 публікацій, зробили учні та колеги, які тут же представили збірник "Постаті", що побачив світ зусиллями Інституту української археографії та джерелознавства і ЛНУ імені І. Франка, а також збірник досліджень львівських та київських археографів "Історична топографія і соціотопографія України", та науковий збірник "Регіональне і місцеве самоврядування в нових умовах: партійна публічна адміністрація і безпосередня демократія". Крім телеграм із різних куточків нашої країни та з-за кордону, особисто привітали ювіляра колеги зі Львова, Києва, Дрогобича, Запоріжжя, Черкас, Луганська, Луцька, Одеси. Були і високі дипломатичні гості, які відзначили роботу вченого над розбудовою міжнаціональних зв'язків. У їх числі – Надзвичайний та повноважний посол України у Франції, представник України у ЮНЕСКО Юрій Кочубей, Посол Азербайджану в Україні Фермат Туранли, почесний консул Вірменії у Західній Україні Олександр Скрипник. Своє захоплення істориком засвідчили і представники єврейської та вірменської громад Львова. До участі у ювілейній академії була залучена також заслужена хорова капела "Трембіта" під керівництвом Миколи Кулика, яка подарувала іменнинику та гостям зазначеного заходу кілька музичних творів.

Під час вшанування Я.ДАШКЕВИЧА у Львові (сидить ліворуч).

Вустами відомої письменниці Ірини Калинець було висловлено, у досить делікатній манері, загальне обурення присутніх неналежним визнанням заслуг вченого адміністратора-ми від науки і орденів, що втім не зіпсувало свята, яке отримало своє продовження наступного дня у Міжнародній сходознавчій науковій конференції та виставці праць ювіляра, який на завершення академії, подякувавши за теплоту та увагу, скромно зазначив: "Ціле життя я працював не для нагород, а для України". Повчальні слова, чи не так? Гідні Ярослава Мудрого.

Стефанія ГВОЗДЕВИЧ.
Фото автора

Закінчення. Початок на 1-й стор.

У ПОЛЬЩІ "ГЕБІСТАМ" ОБРІЖУТЬ ПЕНСІЇ. А В УКРАЇНІ?

Як повідомили недавно польські ЗМІ (PAP/Onet.pl, BeMA), голова Парламентарного клубу польської урядової партії "Право і Справедливість" М. Кухцінскі заявив у воєводському місті Кросні, що протягом двох–трьох місяців ПіС планує закінчити працю над законопроектом, який передбачає позбавлення високих пенсій колишніх функціонерів комуністичних спецслужб: СБ, УБ та Військової Інформації.

"Ця кричуща несправедливість повинна бути скасована. Плануємо протягом найближчих двох–трьох місяців закінчити роботу над цим законом", – заявив журналістам Кухцінскі в Кросні під час виборчої конференції ПіС. Як пояснив Кухцінскі, це буде закон, "...згідно з яким, функціонери колишнього апарату безпеки Польської Народної Республіки, або колишні функціонери СБ, УБ, II відділу Генерального штабу чи Військової Інформації і всі, хто служив комуністичній Польщі, не зможуть отримувати таких високих пенсій і всіляких пільг". Додав також, що в цій справі ПіС розраховує на підтримку всіх членів правлячої коаліції.

"Деякі пенсіонери колишніх "есбістів" та "убістів", які переслідували діячів "Солідарності", а також старшого покоління демократичної опозиції, отримують по шість–сім тисяч злотих. Це є несправедливо", – підкреслив промовець.

Таким чином, до польських "гебістів" добралися, нарешті, право і справедливість. Коли ж вони дійдуть до тих, хто катував та убивав українців, а зараз тішаться достатком на нашій, рясно политій ними кров'ю невинних, українській землі?

Василь ПОЛЬОВИЙ

За 15 років Україна, здавалося, випробувала все: ми намагалися скопіювати і японську економічну модель, і американську, і навіть російську зразка середини 90-х. Проте жодна так і не прижилася на українському ґрунті. Лише наприкінці 2005 року США визнали Україну країною з ринковою економікою. То був великий аванс урядові Юрія Єханурова, що одним з перших, якщо не рахувати уряду Віктора Ющенка 2000–2001 років, задекларував необхідність побудови в Україні ліберальної економічної моделі на зразок американської. Такий реверанс у наш бік продиктований швидше політичною, ніж економічною доцільністю. Втім, за наступні півроку стало зрозуміло, що нам не вдається побудувати "нормальний" капіталізм європейського зразка. Чому? Які причини?

Там капіталізм будували, використовуючи державне регулювання. Такий спосіб економічного регулювання дістав назву корпоративного (корпорація – об'єднання осіб задля досягнення певної мети. У сучасному світі роль таких корпорацій відіграють акціонерні товариства) і допоміг країні вийти з повоєнної кризи. На моє переконання, за сучасних умов у нашій державі можна побудувати схожу економічну модель виключно демократичними методами.

повинна належати державі, а решта – приватним власникам.

Крок другий. Юридично позбавити великий бізнес права на монопольне володіння окремими галузями, а то й взагалі ліквідувати олігархію шляхом обмежень на володіння підприємствами та на прибутки.

Крок наступний. Найманих робітників допустити до керівництва підприємствами через незалежно діючі профспілки. Для меншої ймовірності появи у керівництві профспілок осіб, котрі виконують волю певних політичних сил, керівниками профспілок обирати лише позапартійних.

Далі – протекціонізм держави стосовно малого та середнього бізнесу, запровадження прогресивного податку на прибуток. При чому, для осіб, які займаються малим бізнесом, податкова ставка не повинна перевищувати 5–7 відсотків.

Абсолютно обов'язковим є протекціонізм національного продукту. Отже, на певний час переорієнтувавшись на внутрішній ринок, слід збільшити митні збори на іноземні товари широкого вжитку, а також – на друковану, аудіо– та відеопродукцію.

Вельми бажано остаточно ліквідувати такий пережиток печерного капіталізму часів кучмівщини, як "вільні економічні зони". Іноземний капітал треба залучати лише у неприбуткові галузі, або в ті, що займаються розробкою високотехнологічної продукції (наукомісткі).

У сільському господарстві потрібно остаточно ліквідувати залишки старої колгоспно-радгоспної системи та паралельно провести першочергове субсидування аграрного комплексу (надати довгострокові вигідні кредити потенційним фермерським господарствам). А також – стимулювати утворення об'єднань декількох малих господарств, що працюватимуть лише на ринок, а не для внутрішнього споживання. Для них встановити допустимо низьку орендну плату за землю задля можливості отримання максимально необхідних площ під засіви. Крім того, ліквідувати посередників та перекупників шляхом введення відповідальності перед законом за цю діяльність. Встановити прямий контакт між селянином-виробником і компаніями державного сектора або керівництвом приватних компаній.

Саме ці заходи, перелік яких цілком можна доповнити, на мою думку, сприятимуть побудові корпоративної моделі економіки в сучасному розумінні, що, власне, й призведе до завершення переходу до ринкової економіки європейського зразка.

ВИКЛИКИ XXI СТОЛІТТЯ

УКРАЇНСЬКИЙ ВИБІР: блукання у трьох соснах?

Сергій БАГРЯНИЙ,
Молодіжний
Націоналістичний Конгрес

Фото Олекси ВАЩЕНКА

Шлях від печерного капіталізму до корпоративної держави як подолання економічної нестабільності

Перша і, напевне, основна лежить у площині психології. Наш менталітет не сприймає уповні того, що зветься капіталізмом по-європейськи, а тим більше капіталізмом по-американськи. Згортання соціальних програм задля розвитку промисловості та великого бізнесу викликає обурення у більшості громадян України. Безсистемні реформи як друга причина тільки посилюють антипатію до капіталістичної моделі.

Наші так звані реформатори дуже погано розуміють, як на практиці змусити капітал працювати на людей, як навчити людей займатися бізнесом, що приносив би реальні прибутки приватним особам і водночас став джерелом наповнення державного та місцевих бюджетів. Подивіться на Азарова, Клюєва – це люди старого покоління: інститути закінчували за часів СРСР, на Заході не стажувалися. Нинішні урядовці здебільшого насправді знайомі лише з соціалістичною моделлю економіки.

Третя причина полягає у монополізації з боку великих корпорацій українського промислового і аграрного секторів. Держава до 2000 року діяла виключно в інтересах великого бізнесу, притісняючи малий та середній. На початку 90-х років, під час розгортання процесу первинного накопичення капіталу, "державні мужі" на зразок Кравчука, Кучми, Масола започаткували злочинну приватизацію, дозволили за безцінь придбати стратегічні підприємства, як, приміром, низку трубопрокатних заводів Дніпропетровська. Держава не зупинила злочинно відверто злочинного поглинання великими кланами цілих галузей, великих підприємств того чи іншого регіону. Так народилися київський, дніпропетровський, донецький мегаклани, що почали висувати свої креатури до органів державної влади, аби ті відстоювали їхні інтереси. Так в Україні виник клас олігархів.

Якщо до всіх вищеозначених проблем додати ще й надзвичайно сильний податковий тиск, спричинений спланованою окремими кланами політикою (агов, пане Азаров) та відсутністю "прогресивного податку", то вимальовується більш-менш цілісна картина нашого економічного блукання у трьох соснах.

Змішана економіка азійського зразка нам знову ж таки не підходить. Українці – все ж таки європейці, тож нам личить використовувати європейський досвід. Найвідоміший випадок функціонування економіки прийнятного для нас зразка існував в Італії 20-х років минулого століття.

Як це здійснити на практиці? По-перше, обмежити вплив на економіку великих фінансових груп. Розуміючи, що, наприклад, донецький клан не діятиме в інтересах держави, офіційній владі слід налягти на державному втручанні в роботу окремих галузей і стратегічних підприємств. У протилежному випадку повториться історія з Криворіжсталлю, де після приходу нових власників почався казнащо. Простіше кажучи, необхідно націоналізувати стратегічні підприємства. Або ж – утворити акціонерні товариства на їхній базі. Вирішальна частка акцій (50+1)

АКТУАЛЬНО

ЛІВОБЕРЕЖЖЯ В ІНФОРМАЦІЙНІЙ ОБЛОЗІ

Закінчився термін передплати періодичних видань на 2007 рік. Яким він буде для української преси на Сході? Сумно, але передбачаю, що навіть гіршим за попередні роки.

Ірина МОЛЧАНОВА,
голова Маріупольської філії
Союзу Українок

Упродовж усіх років незалежності на Лівобережжі проводиться цілеспрямована політика зросійщення, що передбачає зелене світло для російської та російськомовної преси всіх ґатунків й червоне – для будь-якої друкованої продукції українською мовою. Ще 5 років тому члени "Просвіти" Маріуполя запитували у керівництва "Укрпошти", де можна придбати україномовні видання? Тоді нам відповідали, що журнал "Жінка" потрапляє у продаж у кількості 30(!) примірників на півмільйонне місто, а "Шлях перемоги" можна підстерегти лише в одному місці. Тепер і цього нема. Партія регіонів не допускає жодних послаблень і заграваgь з "націоналістами" у галузі ЗМІ.

Проте завдяки 15-річному вивченню в школах української мови близько 80% населення східних областей можуть вільно читати українською. А для багатьох вихідців із західних областей та селян українська мова – рідна. І люди ламають язики, потворять і українську, й російську мови, намагаючись пристосуватися до чужого мовного середовища міст Донеччини, Луганщини або Харківщини.

Отже, мовного бар'єру для українських видань на Сході країни нема.

Натомість дедалі міцнішають штучні ідеологічні бар'єри, котрі закривають нашому населенню доступ до будь-яких надбань української культури. Постійні гастролі російських поп-зірок і КВНівських гуртів, виклади у газетах і журналах скандалів й біографій закордонних кіноакторів та співаків, безліч російських книжок привчили східняків до думки, що українського мистецтва не існує взагалі. Прикро, але з сучасних українських письменників молодь знає по уривках лише тих, кого "проходили у школі". Про художника світового рівня Сергія Якутовича не знають, кінострічок Богдана Ступки не бачили, українські пісні лише зрідка чують по телебаченню. Відбувається цілеспрямоване знищення української культури на половині території України.

Журнали "Україна", "Українська культура", "Сучасність", "Київ" в нас передплачує Центральна бібліотека Маріуполя. Але у цьому році навіть передплачені видання не надходять до бібліотеки (крім "Києва"). Коли я від імені "Просвіти" міста написала скаргу з цього приводу, нічого не змінилось – "Україна", "Українська культура" начебто зовсім закрилися, "Сучасності" отримано за рік лише 4 числа. Чи буде надалі бібліотека замовляти видання, котрі не отримує? Дуже сумнівно.

З українських видань на Схід проникають переважно підручники для шкіл, середніх та вищих навчальних закладів. Інші державні установи та шкільні бібліотеки передплачують професійні довідники і журнали для вчителів. Оце й усе. Українська культура (окрім телебачення) мовби вимерла на Сході України. Навіть сучасні радіоприймачі китайського виробництва налаштовані так, що ловлять виключно "Русское радіо", "Шансон" та ще дві напівблатні радіостанції. Українські передачі на них почути неможливо – просто відсутні потрібні хвилі. Тому не чують лівобережці публіцистичних виступів ані Анатолія Погрібного, ані Володимира Яворівського, не можуть докладно вивчати рідну мову з радіожурналу "Слово". На Донеччині серед 1156 зареєстрованих друкованих видань та 152 електронних ЗМІ україномовних аж 1(!) обласна "Донеччина" та з десяток маленьких районних газет, але й ті дотуються з бюджету адміністрацій. То якої українськості й гостроти можна від них чекати? Усе під контролем – залізна інформаційна завіса над Лівобережжям опущена й замкнена на ключ!

Чи можлива боротьба за українську культуру в таких умовах? Боротьба можлива завжди, коли вона ведеться не лише у вигляді постанов і звернень, а через КОНКРЕТНІ ДІЇ. Тільки власна ініціатива, наполегливість та невідступність українських культурних діячів може змінити ситуацію на сході України. Так, у вересні до Маріупольського гуманітарного університету з власної ініціативи завітав молодий письменник Любко Дереш. Провів зустріч із студентами, продав частину своїх книжок і роздавав інтерв'ю та автографи. Після цього великотиражні міські газети повідомили про цю подію практично цілій області. А кінорежисер Володимир Онищенко нещодавно проїхав по всьому Сходу країни з презентацією фільму про Вячеслава Чорновола "Той, хто пробудив Кам'яну державу" – і ЗМІ й глядачі також цілком схвально поставились до цього фільму.

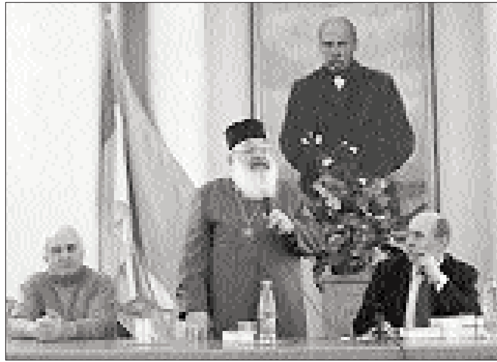
Коли українські митці, видавці, науковці, нарешті, подолають острах перед східною частиною України, коли зрозуміють, що це ЇХНЯ ДЕРЖАВА й лише від них залежить, якою вона стане в майбутньому, та почнуть, не чекаючи запрошень, проникати у всі куточки зросійщених регіонів – тоді вони припинять знищення української культури в Україні. Тільки конкретними рішучими діями можливо прищепити національну свідомість на Лівобережжі.

ПОДІЯ

МОЙСЕЇ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

Микола ПРИБЕРЕЖНИЙ

У приміщенні Київського національного університету імені Тараса Шевченка з ініціативи та благословення Блаженнішого Любомира, Верховного Архієпископа Києво-Галицького Української греко-католицької церкви і за підтримки директора Центру українознавства КНУ імені Тараса Шевченка, професора Володимира Сергійчука пройшла конференція "Іван Франко та Митрополит Андрей: Мойсеї українського народу".

"Цей проект є дуже на часі, бо про Слугу Божого Митрополита Андрея Шептицького як духовного провідника усі знають, а пам'ять про Івана Франка була довгими десятиліттями спотворена, й він подавався як поборник християнських цінностей. Настав найвищий час вияснити правду про те, що цей великий поет та мислитель був духом дуже близьким до Бога, до Церкви й особисто до Митрополита Андрея", – писав Глава УГКЦ з нагоди проведення міжнародної конференції, присвяченої 150-й річниці з дня народження Івана Франка, яка під такою назвою відбулася у травні цього року у Трускавці. Мета київської конференції – представити столичній аудиторії питання духовної близькості двох "велетів духу": Івана Франка та Митрополита Андрея.

У конференції взяли участь Блаженніший Любомир, науковці Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Національного педагогічного університету імені Михайла Драгоманова, Національного авіаційного університету, Національного університету внутрішніх справ України, Інституту літератури НАН України, Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, Інституту історії Церкви Українського католицького університету.

Під час роботи конференції Центральний державний кінофотофоноархів ім. Г. Пшеничного представив фотовиставку та відеосюжети, присвячені Івану Франкові та Митрополиту Андрею Шептицькому.

По закінченні конференції відбулася презентація другого тому документів, який вийшов під назвою "Ліквідація УГКЦ: 1939–1946", підготовленого Центром українознавства Київського національного університету імені Тараса Шевченка (головний упорядник видання – доктор історичних наук Володимир Сергійчук). Подані документи, більшість з яких уперше вводиться до наукового обігу, не тільки дають можливість відкрити правду про ліквідацію Берестейської унії, а й застерігають нині сущих і нащадків. Пропоновані документи детально висвітлюють весь процес так званого возз'єднання українських греко-католиків з Російською православною церквою через нібито справді добровільне створення Ініціативної групи з числа заляканих терором священиків після арештів Митрополита Йосифа Сліпого і всіх єпископів.

КОСМОПОЛІТИЗМ VS НАЦІОНАЛІЗМ

Інна КОВАЛЬЧУК

"Людина світу"? Хто це? Дискутуючи з цього питання, замислююся: чи існують "космополіти"? Чи це поняття нав'язане для більш легкого маніпулювання людьми? Адже, якщо певна країна захопить (нехай просто інформаційно) простір іншої країни, то надзвичайно легко можна замилювати очі або вдягати рожеві окуляри "людини світу" на все населення захопленої держави, або на більшість. Легко! З екранів телебачення нам втовкмачують, що кордони існують лише в нашій уяві, насправді ми – "браття". Лунають заклики до об'єднання та спільного руху до "світлого майбутнього". Разом і батька бити легше, і землю свою, заплющивши очі, продавати. Головне пам'ятати, що "руйнуючи кордони – ми руйнуємо стереотипи, комплекси і прогресуємо". І народ чи цілі народи стають під одне ярмо, переходять начебто на новий щабель розвитку. Лишаючи "застарілі традиції, національну ідентичність". Досить! Додамо новизни! Нове, модне, яскраве, загорнуте у блискучу обгортку – бажане!

Та щось у цій інноваційній методиці є штучним. На прикладі об'єднання країн Західної Європи у Європейський Союз бачимо масові виступи протесту щодо стирання кордонів. І тут ідеться не про візуальні межі держав. Кордони – це паркани, що охороняють етнічність, національність, унікальність. Якби господар пускав до себе в двір першого-ліпшого перехожого, стало б зрозуміло, що господар – бовдур і двір його не гідний належати йому. Спочатку двір став би пусткою, а потім був би захоплений більш вдалим господарем.

Говорячи про космополітизм в Україні, заглядаєш у майбутнє і бачиш не барвисту українську вишиванку, а сорочку з "секонд-хенду". Адже легше купити дешеве, просте, пропоноване. Тут не треба вигадувати візерунки та дбайливо передавати з роду в рід. Тут не треба піклуватися про свій народ, тут кожен сам за себе, і хата скраю.

Олександр ФИСУН,
історик мистецтва, етнолог

Прикладом самовідданої праці в дослідженні історії українського народу є поет Юрій Липа (1900–1944), відомий ідеолог, історіограф, політик, під час війни люто закатований енкаведистами. Він глибоко досліджував історію, етнографію, міфологію українців. Дошукуючись праоснов своєї нації, уважно проаналізував Трипільську культуру й – на противагу вищезгаданим сучасним дослідникам – дійшов такого висновку: "Головний первень – трипільці". Саме він назвав Трипільську культуру праукраїнською: "Трипільці надали характеру українському селу, як колись лігури надали характеру французькому, а пікти – англійському. Є багато даних, що не лише зовнішній вигляд хат, а й розміщення сіл і головні шляхи досталися нам у спадщину від тих праукраїнців. Їхній розподіл ланів, доріг і сіл формувався тисячоліттями як найдоцільніший... Трипільці є основоположниками українських сіл, вони сформували села. Але трипільці залишили нам не лише матеріально-культурну спадщину. На думку Ю. Липи, трипільський характер – це підложжя українського характеру. Бо народи-предки – це не тільки архітектура, могили, звичаї, ритуали. Це – характер, що кружляє у крові сучасних українців, і завжди їхні діла, їхні здобування можуть відродитися – (...) Від трипільців починаємо історію української території як одности і її торгівельних взаємин з іншими країнами, одности духовної і матеріальної".

Отже, трипільська цивілізація, що була розташована на Правобережжі в басейні Дніпра-Дністра – саме тут зосереджені найдосконаліші запаси чорноземів – постає ядром етнобуття українців упродовж тисячоліть розвитку їхньої хліборобської культури.

Торкаючись питання спільності – цебто спадковості принципів, образного світосприймання древніх трипільців і українців, зауважимо, що в художній мові української вишивки, писанкарства й ткацтва переважають символи, ідентичні за стилістикою і семантикою до трипільських. Космологічний зміст образів і сюжетів відображають хрести, сварги (свастики), кола, кола з прямими і скошеними хрестами, ромби, 4-, 5-, 7-, 8-кутні зорі, птахи, баранці, людські постаті, божества в ликах людських. У трипільському структурному орнаменті на посуді (за образними уявленнями древніх гончарів, конфігурація посуду уподібнювалася Всесвіту) на чотири боки вимальовується Сонячний Біг в обширах простору – і на рушниках, килимах буквально всіх регіонів українських земель ця світлоносна енергія рухається по периметру прямокутника чотиристоронньо.

Найдавніший мотив трипільського походження – міф про Сотворення Світу космічним птахом в сюжетному різноманітті багатозначно проявляється в розписах опішнянських, гнилецьких, косівських мисок, багатобарвно вишивається на київських, полтавських, харківських, чернігівських, черкаських рушниках. Зрештою, образ однієї великої птахи (іноді двох чи трьох) як Творця Всесвіту – деміурга Високого Неба – згадується в наших давніх колядках, що збереглися в карпатському краї. Світотворчу іпостась птахів

І ПІСНЯ НА ВІЧНУ ДОРОГУ

Наталка ПОКЛАД

Голосисту, завжди усміхнену, безмежно щедру душею Валю Харченко знало й шанувало багато людей і в Україні, й поза її межами. І зовсім не віриться, що її вже нема: 20 листопада – так передчасно і так несподівано – серце співачки збунтувалося...

Родом із Чернігівщини, із с. Буда Куликівського району, вона виросла сиротою: батько-вчитель загинув на війні, і Валя, що народилась 1941-го, його й не побачила. Закінчивши Борзнянський сільськогосподарський технікум, вона пішла... за піснею. Бог обдарував дівчину сильним, унікального тембру голосом, тож 1961 року Валя приїхала до Києва на прослуховування, і сам легендарний Григорій Гурович Верьовка (він теж чернігівець) благословив юну землячку на служіння мистецтву – народній пісні.

Ми зазнайомились із Валею у 1970-му. Як українські філологи-заочники вчилися в одній університетській групі. Перша наша зимова сесія – невдовзі по трагічній загибелі (28.ХІ.1970) Алли Горської, університет стривожено гудів, пошепки передавалась інформація. Друга зимова сесія – чистка українського дисидентства; по руках ходила праця І. Дзюби "Інтернаціоналізм чи русифікація?", стукатто зі шкури пнулося все винюшкувати, а ми, другокурсники, ще не знали, що вже більше не побачимо свого викладача – Тетяни Кирилівни Молодід... Йшло випробування на порядність, гідність, істинність, на "тримання хребта" – серед бедламу совецького "процвітання".

Валя привернула мене нефальшивістю своєї українськості (деякі наші однокурсниці вперто "штокали" усі 6 років і і дражливо демонстрували свою непричетність до українського слова та української культури); в тій державі кривих дзеркал, де придушувалися найменші прояви національного, Валя несла в собі якусь велику правоту й певність – її закорінений у віки поліщуцький світ лишався сам собою і ніякому тискові не піддавався – ні в ті роки, ні згодом. А до того ж і вона зі своїм Лесем, так само, як я, дуже шанувала Івана Гончара, а це було тоді тестом.

Вона стала солісткою, проспівала в державному заслуженому академічному українському: народному хорі ім. Г. Верьовки понад 30 років. Рідкісний дар – могутнє народне сопрано стало окрасою колективу. Його захоплено слухали і в різних куточках України, і за кордоном. Нестаріючий голос "найнароднішої виводчиці", як називали Валентину подруги, витав над усіма голосами хору, і то був божественний голос. Дисциплінована, старанна, відповідально ставилася до кожного виходу на сцену; завжди – у творчій формі, завжди – із піснею, яка була Валентині ще однією кровною сестрою. Не уявляла себе без неї.

Дуже переживала, коли з якихось причин не могла десь виступити, піснею виповісти

свою душу. Від Валі промінилося тепле вібруюче світло, і ним вона вгортала весь світ. Любила любити, дарувати людям радість, – це був ще один її талант. Невтомно шукала пісенні народні скарби, давала їм крила.

У фондах нашого радіо зберігається більше 100 пісень, які виконувала Валя, а українська народна пісня "Вербовая дощечка " у Валиній інтерпретації стала класикою.

Формально стоячи ніби поза політикою, вона всіма силами творила нову державу – українську, вимріяну. Політикою була позиція Валентини, її невтомність, її тверда переконаність в непорушному праві народу вершити на своїй землі свою долю, її велика шаноба до рідної культури, цілющості й безсмертності народної творчості. Разом із своїм чоловіком, народним артистом України Олесем Харченком, Валя співала на всіх демократичних зібраннях, мітингах, конференціях, тим самим підтримуючи їх; а скільки вони об'їздили сіл та міст, даруючи простим людям свою пісню!.. Ще 5 лютого 1990 року Указом Президії Верховної Ради Української РСР Валентині Миколаївні Харченко було присвоєно почесне звання заслуженої артистки України. Невгамовна, роботяща, чудова господиня, вона була втіленням кращих рис нашої ментальності. Так багато встигла зробити, такі великі плани мала.

2005 року вийшов чудовий диск "Співають Олесь та Валентина Харченки", а цього року мав вийти другий диск...

...Замість голосіння, тужно билася над домовиною українська народна пісня – так хористи оплакували свою посестру, і кожне слово тих сумних пісень мало якесь зовсім інше, особливе значення: воно звучало між минущим життям і вічністю, і луна моторошно опритомлювала слухачів, нагадувала їм любити цей світ, прощати одне одному, гуртуватися для великих і непроминущих справ. На плечах друзів поплива домовина по тремкому мосту в холодну осінь, а їй навздогін плакали-летіли аж під небеса торжествуючі акорди: "Вербовая дощечка, біля мого мосточка нам та спомин на незабуть".

Відспівали Валентину Харченко в автокефальній церкві Бориса і Гліба, що на Троєщині, а поховали на Байковому цвинтарі. Хай буде земля пухом тобі, Валю, і Царство Небесне. Твори в ньому, райському, молитву за нашу рідну Україну, аби швидше прозрівала і на ноги ставала.

Щодо походження та етнічної приналежності трипільської цивілізації, яка існувала в межах VI–III тис. до н.е. (за М. Відейком), висуваються різні версії, часто підперті не ґрунтовними археологічними дослідженнями, а теоретизуваннями. Так Інститут археології НАНУ на чолі з його директором, академіком П. Толочком у виданій ними "Давній історії України" підкреслюють, що трипільська культура не має ніякого стосунку до української історії. Вона, мовляв, чужа українцям, її сформували семітські племена. Інші науковці, посадовці з кафедри археології і культурології Києво-Могилянської Академії (археологи Л. Залізняк, В. Зубар та філософи Ю. Павленко, М. Попович) усіляко переконують своїми культурологічними дослідженнями, що трипільці ні мовою, ні культурою, ані антропологічно не належать до індоєвропейців і, отже, не можуть бути предками слов'ян, а тим більше українців. За їхньою версією, трипільці звідкись прийшли й невідомо куди зникли, не залишивши жодного сліду у пізніших культурах.

З ГЛИБИН ІСТОРІЇ

ТРИПІЛЬСЬКА КУЛЬТУРА – ПЕРВЕНЬ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО МИСТЕЦТВА

(мистецтвознавці називають їх "фантастичними", "казковими", хоча належить їх називати міфологічними) витворила в декоративному живописові видатна художниця Марія Приймаченко. Ця тематика дотепер присутня також і в творчості багатьох її колег, старших і молодших.

Образ Великої Матері, Берегині роду також є одним із священних символів трипільців, що мовою геометричних орнаментів відображається в народних вишивках з усієї України. Для трипільців характерні величні зображення оленя на миских ритуального призначення. Власне, цей образ є відтворенням дуже давньої легенди про двох священних оленів – спареної космічної стихії. Згодом образ небесного оленя в численних варіаціях потужно вкорінюється у сколотсько-сарматській культурі, а у народному мистецтві карпатських українців відомий як найбільш люблений народними митцями художній мотив.

У карпатських писанках, металі (мосяжництві), глині – мисках, кахлях (згадаймо великих творців XIX ст. О. Бахматюка, О. Баранюка, П. Кошака та й багатьох сучасних косівських, космацьких гончарів і писанкарів) дотепер можна часто побачити тих парних оленів, які надійно стережуть Світове Дерево – вічне життя на землі.

Мистецька традиція трипільських гончарів розписувати особливого змісту лініями скульптурні витвори (зокрема жіночі статуетки як заповіт нащадкам зберегти народне знання) й сьогодні могутньо виявляє себе в усіх осередках України. Згадаємо про птахів і коників, виліплюваних із сиру буковинськими майстрами нашого часу, про дерев'яні "коники", "берегині", виліплені з глини або спечені з білого борошна медяники степового краю.

В українців здавна й понині є освячений традиціями стиль святкового носіння одежі: поясом огортається людська фігура, а через плече – сумка. Урочисто пов'язували рушником через плече весільних сватів і старостів у весільному обряді. Коли весільні старости починають кликати коровай молодим (кульмінація весільних дійств), вони перепоясують навхрест один одного тими рушниками, що були перехрещені під короваєм. Навскісний Хрест є сонячним символом в розписах трипільців-хліборобів. Також подекуди і молоді на українському весіллі пов'язуються навхрест рушниками, як особливий чин (поряд з старостами) у весільному обряді. Або на широкий, часто червоний пояс через плече здавна і дотепер чіпляють нагороди шанованій людині.

Трипільці розписували кераміку за чіткою схемою: дивлячись на посуд зверху, вони начебто розгортали у плані увесь художній задум і центром сюжету вибудовували обраний символ Сваргу, Хрест або Трикветр. В українській вишивці домінує така ж структура: розгорнута орнаментика символів Сварги, Хреста у Квадраті чи в Ромбі або восьмикутної Зорі, які динамізують сюжетну канву твору. В кераміці також (насамперед, у розписі мисок) символіка Сварги, Хреста є найпоширенішою і винятково священною для кожного українського майстра з часів давніх.

На трипільському гончарному посуді доби неоліту більш ніж вісім тисячоліть тому знак Хреста (а з'явився він ще в палеоліті – близько 23 тис. р. до н. е.) вилоформився у символ Вогню і життєдайного Сонця, в символ вседіючого і всеперемагаючого Світла, найбільшого блага Буття. У релігійно-ідеологічних уявленнях наших прапращурів хрест постає як образ народження і становлення Всесвіту, що пов'язує душу з Вічністю. Традиційна орнаментальна мова українського гончарного розпису, вишивки, килимів, площинного різьблення, успадкувавши художній досвід попередників – праукраїнців, несе в своїй композиційній основі знак Хреста і його багатоманітні стилістичні варіації, в тому числі й Сварга (свастика). У ньому заховано образ Бога-Творця і всього нескінченного Небесного Руху.

Хрест як знак Світонароджуючої Сили постає генеруючим центром символіко-ритмічної побудови геометричних та рослинних орнаментів усього народного мистецтва українців, а особливо у вишивці, ткацтві, площинному різьбленні, писанкарстві. Підкреслимо: символіка й образна система вишивки, як і ткацтва, писанок, гончарства, сформувалася задовго до появи християнства й по сьогодні не зазнала змін. У цьому зв'язку заслуговує на особливу увагу орнаментика перемітки (намітки) – головного жіночого убору XIX ст. з Івано-Франківщини (Городенківський район), неподалік якого розкопано трипільське селище пізнього періоду Кошилівці (Тернопільщина). Все поле убору, що покриває голову, в трьох замкнених ярусах, вишите мотивами триплечової Сварги – цілковито так само, як на браслеті з палеолітичного поселення Мізин.

Керамічні форми нашого народного гончарства впродовж віків не змінюються й цілком відповідають канонам, виробленим в добу Трипілля. Своєю формою, наприклад, миски сучасних гончарних осередків Полтавщини (опішнянські), Черкащини (гнилецькі, паланівські), Поділля (адамівські, барські, бубнівські), Галичини, Гуцульщини (косовські), Закарпаття цілковито ідентичні трипільським. Принципи побудови орнаментальних схем, розписів – космологічна тематика, семантика символів, ритміка елементів композиції – такі ж, як і в хліборобів-трипільців епохи енеоліту. Ті ж види глини й той же улюблений червоний колір: якщо біла поверхня посуду – то червоним розписується орнамент, а червона поверхня розписується білою фарбою, інколи коричневою або обома.

Та чи не найбільше орнаментальної символіки трипільців зберегло наше писанкарство, яке свої витоки бере з їхніх ритуальних керамічних яєць-торохкалець із ранньотрипільського селища Лука-Врублевецька. Писанки-торохкальці існували й за часів Київської Русі. Отже, досліджуючи трипільське поселення Лука-Врублевецька (VI тис. до н.е.), археологи знайшли перші взірці прописанок, виліплених з глини. Власне, проаналізувавши символіку й семантику писанкових орнаментів усієї України у порівнянні з трипільськими знаково-образними системами, ми маємо всі підстави стверджувати, що писанкова мова українців успадкована від трипільців. Тими ж символами Хреста, Кола, Хреста в Колі, Сварги (Сигми), Ромба, Безконечника, Спіралі, 7-8-кутної зорі (сучасні народні майстрині їм дають свої назви, розробляють нові сюжети, оперті на традиційні мотиви) трипільці позначили свої храми, житла, посуд, скульптурні витвори.

У нашому народному хлібопеченні на відзначення свят Сонячного циклу – Коляди-Різдва, Великодня, Купала, Калити – з тіста витворюються, як на трипільському посуді, архаїчні символи Хреста, Сварги, птахів, дерев, зірок – і тут кожна деталь сюжету наповнена космогонічним змістом. Коровай та інші ритуальні весільні хліби – лежень, дивень, борона, шишки, птахи (ними одаровували коровайниць) – пеклися жінками літнього віку в обов'язковому ритуалі: вони піднімали тричі над собою діжу з тістом. Цей ритуал відтворено трипільцями в гончарній пластиці – скульптурна композиція з Луки-Врублевецької.

Як і образотворча мова гончарства, ткацтва, вишивки, писанкарства, різьбярства, так і словесно-логічна українська мова, мова літератури, поезії, народної пісні мають спільне походження в глибинах праісторичної доби. Відомий етнолог і мовознавець Платон Лукашевич ("Корнеслов греческого языка", 1869) писав: "... розгадаючи основні закони слов'янської мови, я почав більше і більше утверджуватися в тій думці, що Першомова роду людського, тобто та, на основі якої витворилися інші мови, не загинула зовсім... Всебічні дослідження й аналіз остаточно потвердили, що це є малоросійська мова, яка має цілком тонічну чи музикальну граматику й інші особливі, надзвичайно важливі властивості". Згодом дослідник-лінгвіст Михайло Красуський у праці "Древность малороссийского языка" (1879, Одесса) розвивав цю тему: "Займаючись довший час порівнянням арійських мов, я дійшов висновку, що малоросійська мова не лише давніша від усіх слов'янських, включно із так званим старослов'янським, а й давніша від санскриту, грецької, латинської та інших арійських мов".

У масштабній монографії "Мова трипільської культури" (2002) доктор філологічних наук Юрій Мосенкіс проаналізував великий масив індоєвропейських мов. Автор доводить: "Системне функціонування доіндоєвропейського (трипільського) субстрату в українській мові вкорінене як на фонетичному, ... так і на лексичному рівні, де субстратна лексика має (прикладом, у творах Т. Шевченка, як і у фольклорі) особливе смислове навантаження, що сягає через давньослов'янські вірування до міфологічних уявлень носіїв трипільської культури. Мова трипільської культури – той індоєвропейський компонент слов'янських мов, який відрізняє слов'янські мови від інших індоєвропейських і зближує їх з давнім субстратом Східного Середземномор'я". І доповнює: "Українська мова зберігає не лише численні трипільські слова, а й багато власних назв, особливо назв річок, успадкованих від часів Трипільської культури".

У знакових системах трипільського розпису та фігуративної пластики, які успадковувала генетична пам'ять українців, заховане осердя нашого народного світогляду. Ним з правіків формувався, вигранювався і животворив великий Український стиль світоосягання і світовозвеличування (В. Кричевський). У ньому зберігалася на перехрестях історичних доріг окремішня ідентичність українського народу.

НОВИНИ КУЛЬТУРИ

ГРИГІР ТЮТЮННИК І ЛУБНИ

До 75-річчя видатного українського письменника Григора Тютюнника в Лубнах на будинку, де він частенько зупинявся, урочисто відкрили меморіальну дошку. Також у місцевій художній школі презентували присвячену Тютюннику виставку світлин лубенського фотомайстра Володимира Білоуса. Це близько двадцяти світлин, які відтворюють образ знаменитого прозаїка від 1970 до 1976 року. Класика було увічнено на фотоплівці переважно в Лубнах, де він часто гостював у свого друга, фотохудожника Білоуса.

Оточують Григора на тих фотографіях (за рідкісними винятками, чорно-білих, але виконаних на доброму професійному рівні) зазвичай друзі чи жителі міста. На жаль, ці персони практично завжди безіменні. І не тільки городяни, а й друзі... Крім лубенської серії, демонструється також кілька Тютюнникових фотопортретів, зроблених у Києві. На тих роботах він (що, може, й символічно) завжди самотній. Доля...

ПАМ'ЯТНИК ІВАНОВІ ФРАНКУ В ОДЕСІ ТАКИ ВІДКРИЛИ

В Одесі на розі Олександровського проспекту і вулиці Успенської відкрили перший на півдні України пам'ятник великому письменникові й мислителеві Іванові Франку. Автори статуї Микита і Борис Рум'янцеви відтворили бронзовий образ поета-громадянина в молоді роки – у сорочці-вишиванці, піджаку, з накинутим на плече пальтом.

Франко бував у причорноморському місті на схилі віку, лікувався від паралічу рук на курорті Куяльник. До речі, за свідченням очевидців, уже через тиждень після початку процедур на "болотах Ланжерона" зміг ворушити пальцями лівої руки. Франко жив у місцевому готелі "Версаль", на вул. Грецькій, 42. На жаль, через пізнішу забудову поряд із будинком, де бував поет, встановити монумент не вдалося.

Прикметно, що монумент мав бути встановлений ще 27 серпня, у день народження генія, однак згодом відкриття перенесли на 2 вересня, в День міста, а тоді несподівано з'ясувалося, що через фінансові труднощі замість бронзового пам'ятника на постаменті хочуть встановити його гіпсову копію, пофарбовану під бронзу – 700 тисяч гривень, виділених на це Кабміном (іще до Януковича, ясна річ), обласні чиновники спрямували не за призначенням. І лише втручання Секретаріату Президента України зупинило свавілля!

ЧИМ ЖИЛА УКРАЇНА ГЕТЬМАНСЬКА

Виставка, яку "не соромно показати світу", відкрилася 8 грудня в Будинку художника. Так охарактеризувала роботи відомого художника Феодосія Гуменюка голова Київської спілки художників України Наталія Литовченко. Він один із небагатьох художників, які працюють у жанрі історичного живопису. Його картини, розмір яких сягає 3–4 метрів, як підручник з історії чи народознавства – тут і Мазепа з візитом у Карла XII, і Северин Наливайко, і творець першої Конституції України та Європи Пилип Орлик...

На полотнах Феодосія Гуменюка дівчата закликають весну та ворожать, жниці справляються з урожаєм, а в українських родинах відзначають Спаса та заводять колядок. Усі полотна наповнені згори донизу і зліва направо живими, колоритними образами – дівчатами у вінках, чоловіками у смушевих шапках, іконами, церквами, гетьманами, вуликами, козами. Одне слово, усім, чим жила Україна гетьманська.

"ТРІУМФ" БОГДАНА СТУПКИ

Найтитулованіший український актор Богдан Ступка став лавреатом російської премії в галузі мистецтва "Тріумф". Так постановило журі у складі тележурналіста Владіміра Познера, актрис Алли Демідової та Інни Чурікової, письменника Василія Аксьонова, сатирика Міхаїла Жванецкого та інших популярних у Росії діячів. Разом зі Ступкою цієї престижної відзнаки, яку вручають із 1992 року, удостоєні композитор Софія Губайдулліна, кінорежисер Ельдар Рязанов та рок-музикант Юрій Шевчук. Крім статуетки "Золотий Ельф", кожен із лавреатів отримає за перемогу і пристойний грошовий бонус – 50 тисяч доларів.

Ця премія стала приємним продовженням цілої низки відзнак, на які був таким щедрим для Ступки його ювілейний рік (своє 65-річчя Богдан Сильвестрович відзначив наприкінці літа). Всього лише місяць тому Президент України нагородив Богдана Ступку орденом Ярослава Мудрого V ступеня.

"ЯНГОЛ" ДЛЯ АНДРУХОВИЧА

Український письменник Юрій Андрухович став першим лавреатом нової літературної премії "Ангелус". Її засновниками є польська газета "Жечпосполита" й мерія польського-таки міста Вроцлава. Вони планують щороку відзначати найкращі, на їхню думку, твори прозаїків із Центральної Європи, і саме з Андруховичевого роману "Дванадцять обручів" розпочали цю процедуру.

Цікаво, що премію названо на честь патрона міста Вроцлава Янгола Сілезця – сілезького релігійного поета епохи бароко. Він писав німецькою мовою, а головними темами його поезій була містична єдність людей із Богом. Відтак "Ангелус" назвали символом єдності та діалогу, що, на думку засновників, нині особливо важливо для Центральної Європи.

Сама ж нагорода – це статуетка Янгола Сілезця роботи польського скульптора Єви Россано, а також грошовий додаток до неї в сумі 150 тис. польських злотих (263 тис. гривень).

ВІД АВТОРА

МИСЛЕННЄВА ШИЗОФРЕНІЯ

Іван АНДРУСЯК, поет

Це дикунство вже давно нікого навіть не дивує. Всі до нього давно звикли, хоча звикання – найгірше, що лише можна в таких ситуаціях придумати. Однак нічого іншого все одно не залишається – як не викручуйся, а воно однаково боком вилазить.

Воно – це наша безпросвітна, тупорила, ідіотська "багатовекторність". Це коли ліва рука поняття зеленого не має, що робить права, і навпаки. Точніше, все вона преचудово знає – але робить навкірки, навсупір. Спеціально. І то далеко не лише в політиці, хоча в політиці це якраз особливо помітно. Ми, скажімо, вже просто відмахуємося навіть від самого осмислювання того несусвітнього факту, що чи не всі свої найгучніші заяви наші високопосадовці роблять неодмінно за кордоном. Ясна річ, і тональність цих заяв чітко залежить лише від того, за яким саме кордоном вони перебувають у той чи інший момент. Ба, навіть полеміку між собою ведуть ці панове традиційно на шпальтах як не "Файненшинел Таймз" чи "Нью Йорк Геральд Трібʼюн", то бодай "Масковскава камсамольца". І що, скажете, в такій ситуації мають робити ті ж європейці, американці чи росіяни? Розумнішим залишається просто знизати плечима на людях і покрутити пальцем біля скроні "про себе", а недоброзичливці відверто позловтішаються, потираючи долоні від задоволення.

Отак і живемо "для когось". Ніби й не ми живемо.

..Для "кого" живе Ніколай Яновіч Азаров – уточнювати зайво. Цього (яке б цензурне слово підібрати?) "опенька засушеного" я маю за свого особистого ворога ще відтоді, як він усю українську літературу з лютою ненавистю обізвав "порнографією". Я один із тих – об'єктивно – небагатьох у моїй рідній країні, хто трішечки знає про те, на яких високих регістрах ця література творилася ще тоді, коли на місці такої любої Азарову Москви ще стояли непролазні болота. Тому цей тип закономірно для мене є не просто ворогом України, – що саме собою зрозуміло, – а таки моїм особистим. І цей тип чим далі, тим більше докладає зусиль для того, щоби його в такому ж статусі – особистого ворога – сприймав неодмінно кожен українець. Себто, він із кожним днем усе затятіше переходить межу, до якої й не підступиться не просто людина мисляча, а й "просто" людина.

Учергове – на пару з таким собі Канстантіном Затуліним. Звичайнісінькою, щонайбанальнішою кремлівською "затичкою", кар'єра якого – від шкільного "стукача" до "дірєктара інстітута стран есенге", себто кремлівського цепного песика з функцією "якнайголосніше гавкати" – промовляє про цю істоту краще від будь-яких епітетів на його адресу. Що ця істота говорила на адресу України минулого літа під час вітренківсько-янучарського антинатівського путчу у Феодосії – повторювати не буду, гидко. Усі, зрештою, і так це чудово знають. Як і те, що наговорене Затуліним виявилося достатньо навіть для відверто "патронованої" російськими спецслужбами СБУ, щоб вона ініціювала оголошення цього "цепного песика" персоною нон-грата. Ба, навіть і "ду-у-уже законослухняним" судам для того, щоб цю справедливу "нон-гратність" підтвердити.

І ось тепер Азаров нагороджує Затуліна орденом "За відродження України"!

Так, нагорода не державна. Лише якоїсь "громадської організації" масонського типу.

Але ж – "За відро..."

Але ж посада Азарова, якщо мені пам'ять не зраджує, офіційно називається "перший віце-прем'єр-міністр України".

Де посада?

В уряді України?

Чи в "громадській організації" масонського типу?

Чи уряд України – це і є "громадська організація" масонського типу?

Політичні наслідки цього, якщо можна так сказати, "вчинку" коментувати не мені – у нас є доволі бажаючих коментувати політичні наслідки.

Мені ж просто в голові не вкладається сама оця мисленнєва шизофренія, яка в нас давно подається за "норму", на яку вже – як на безнадійну – ніхто не звертає уваги, від якої всі відмахуються, як від настирної мухи...

Бо – для кого живемо, панове?

Видавець Конгрес Українських Націоналістів
Засновник Степан Брацюнь
Редакційна колегія Іван Белебеха, Іван Головацький, Анатолій Погрібний, Ярослав Радевич-Виницький, Степан Семенюк

Адреса редакції: 01001, вул. Хрещатик, 21, пом. 111, м.Київ; тел./факс (044) 279-78-08
e-mail: nacija@ukr.net
www.nacija.org.ua
Адреса видавця: 01004, вул. Горького 36, м. Київ, тел./факс 235-37-61
Головний редактор Михайло Сидоржевський

Реєстраційне свідоцтво: Серія КВ № 7970, видане Державним комітетом інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України 08.10.2003р.
Передплатний індекс: 09715
Банківські реквізити: СПД Брацюнь Степан, р/р №26001016925980 в банку "Фінанси і кредит", ТОВ м. Київ, МФО 300131, ЄДРПОУ 2305606776

Газету набрано і зверстано у комп'ютерно-видавничому центрі Конгресу Українських Націоналістів.
Газету видрукувано у ВАТ "Видавництво "Київська правда"
Замовлення №
Наклад 60 000 примірників
Ціна договірна

Реклама приймається тільки від національного товаровиробника. За достовірність реклами редакція відповідальності не несе.
Відповідальність за достовірність фактів несе автор. Редакція не завжди поділяє точку зору автора. Редакція залишає за собою право редагувати і скорочувати матеріали.
Рукописи не рецензуються і не повертаються. Листування лише на сторінках газети